

KUŽIŠ ?!

LIST ZA MLADEŽ - 27. TRAVNJA 2012. - BROJ 54

IZDVAJAMO:

TEMA: Kuda nakon srednje? – 4-5

MOTRIŠTE: Lektire – 7

INTERVJU: Stefan Šabić – 8-9

POSTER: Jinx – 12-13

FOTO MJESECA

Srijemci na moru

KUŽIŠ ?!

List je besplatan

Osnivač:

NIU »Hrvatska riječ«

Nakladnik:

NIU »Hrvatska riječ«

Trg cara Jovana Nenada 15/II

24000 Subotica

Za nakladnika:

Ivan Karan

Urednik izdanja:

Davor Bašić Palković

Suradnici:

Antonija Sudarević, Ivan Kovač,

Ivana Rudić, Anita Klinac,

Donna Diana Prčić

Lektura:

Vladan Čutura

Korektura:

Mirko Kopunović

Tehnički prijelom:

Thomas Šujić, Jelena Ademi

Fotografije:

Antonija Sudarević, Vedran Jegerić

E-mail:

kuzis07@gmail.com

Web:

www.hrvatskarijec.rs

Tisak:

»Rotografika« d.o.o. Subotica

List izlazi uz potporu
Tajništva za kulturu i javno
informiranje Autonomne
Pokrajine Vojvodine,
kao i uz povremenu potporu
Ministarstva kulture
Republike Srbije

Ivan Kovač

Svatko želi biti nečija himna

Ljudi su društvena bića. Za ljude je neprirodno ostati u okruženju gdje je jedino što ih okružuje mrtva priroda – čovjek teži pripadati grupi. Psihologija to naziva gregarnim motivom, mladi to nazivaju noćnim provodom, stariji »komšijanjem« ili crkvenom zajednicom. Sažeto, svaki usamljeni pojedinac usamljen je zbog nemogućnosti pronalaska odgovarajuće grupe kojoj bi pripadao; svaki pojedinac teži usmjeravanju sebe u pravcu grupe, tj. društva koje ispunjava njegove želje i ostvaruje njegove potencijale. Još sažetije: svaki pojedinac – usamljen ili potpuno zadovoljen – teži ljubavi.

I zato je cilj većine ljudi naći svoju »drugu polovicu«. Ali, zašto je ispunjenje čovjekove usamljenosti osmišljeno drugom osobom u protokolu kojeg zovemo brakom? I zašto je to prioritet nad prioritetima? Bez namjere da budem provokativan ili vulgaran, zašto čovjekova druga polovica ne može biti biljka ili životinja? Svatko želi biti nečija himna, a ukoliko je osoba koja vas »pjeva« pripadnik/ca neke marginalizirane i omražene skupine, tko vas može zaustaviti? Postoji veoma jasan odgovor na ovo pitanje – društvo.

Povijest čovječanstva nam govori kako su prije nas postojale drukčije vrijednosti, pravila, oblici zajednica, religije... I danas se društva i kulture diljem planeta Zemlje razlikuju prema nekim društvenim normama koje su dominantne. I što ako se ne uklapate? Ostaje vam biti »crna ovca«, izolirati se od ostatka svijeta i stvoriti vlastiti mali svijet u kojemu ćete živjeti i voljeti.

Zbog toga se nameće zaključak kako je mnogo lakše biti ovca, pratiti stado i podrediti se pravilima i udarcima onih koji određuju pravila igre. Crne ovce bit će zanijekane. Crne ovce bit će protjerane. Crne ovce bit će odbačene od prijatelja, obitelji i cjelokupnog društva stada. A osjećaj odbačenosti, tj. ignoriranosti najsnažnija je negativna emocija.

KUDA NAKON SREDNJE ŠKOLE

Studirati ili ne?

Piše: Željka Zelić

Upisati studij danas nije

lako. Ako se pak odluči-

te na to važno je dobro

procijeniti svoje želje,

ali i mogućnosti. A još

je važnije napraviti pra-

vilni izbor

Budući da će za samo mjesec-dva od izlaska ovog broja KUŽIŠ?!-a među mnogim srednjoškolcima odzvanjati dobro poznato pitanje: »Što nakon srednje škole?«, odlučila sam se pozabaviti upravo tom aktualnom temom. Nedvojbeno, završetak srednje škole samo je uvod u jedno novo (vjerujte, najljepše!) razdoblje života, ukoliko odlučite nastaviti školovanje na nekom od viših ili visokoškolskih ustanova, u zemlji ili inozemstvu. Premda malo komu u tim godinama stvarno biva jasno da predstojećih nekoliko godina treba iskoristiti na najbolji mogući način, s određene vremenske distance svi će zapravo doći do istoga zaključka, da je vrijeme studija nejbzbrižnije razdoblje života. Međutim, iz perspektive mladog studenta sve je drukčije: učenje, neprospavane noći, nervoza zbog ispita, za neke prvo odvajanje od obitelji, navikavanje na sobičak koji usto morate dijeliti s jednom ili više osoba, doima se (naj)gorim razdobljem života.

Kada se studij privede kraju i nakon toga započne novo razdoblje života, odnosno kada se uza svu sreću i zaposlite, onda ćete zapravo shvatiti da ste najviše vremena za čitanje, šetnju i odmor ili druženje s prijateljima imali upravo za vrijeme studija. Zato dobro ovo zapamtite i ukoliko se odlučite studirati, iskoristite svaki slobodni trenutak (kad ne učite) za druženje, kulturna događanja, čitanje i rad na sebi, jer kasnije će vam ti trenuci biti iznimka, a ne svakodnevna prilika.

Današnji uvjeti

Međutim, upisati studij danas nije lako, a osim toga, važan čimbenik u tom procesu odluke jest i pitanje tko i što nam zapravo određuje životni put? Koliku u tomu ulogu imaju roditelji, profesori, a koliko je toga na nama samima? Gledajući oko sebe i susrećući mlade ljude, dolazim do zaključka da je danas jako puno talentiranih i sposobnih mladih ljudi koje život jednostavno nije mazio i čiji roditelji im, nažalost, ne mogu osigurati daljnje školovanje, a država pak, pa i lokalna zajednica, za takve slučajeve rijetko mari.

Što je, dakle, danas presudno za stjecanje fakultetske diplome? Slušajući starije generacije u čije je vrijeme studij bio privilegij bogatih i razmišljajući o današnjoj situaciji u obrazovanju, dolazim do zaključka da se polako, ali sigurno približavamo, odnosno vraćamo tomu da će na studij moći ići samo oni »dubokoga džepa« i da će fakultet završavati ne smo marljivi i vrijedni studenti, nego u prvom redu djeca onih roditelja koji im to mogu omogućiti. U prilog takvom stavu govore i sve veće školarine na državnim fakultetima, za koje pojedini roditelji moraju podizati kredite... Danas više ni za one koji se školuju iz državnoga proračuna studij nije besplatan... Da ne spominjemo mlade talente i znanstvenike koji mogu napredovati samo ukoliko, uz puno sreće (kod nas je sreća ključni faktor u svemu!) osiguraju sebi stipendiju »izvana«.

Ipak, još je gore kada roditelji procjenjujući mogućnosti svojega djeteta u istom često prenatle ili ne žele prihvatiti realnost, pokušavajući na svojoj djeci ispraviti izvjesne pogreške u odgoju koje su njima počinili njihovi roditelji. Nerijetki kroz dijete pokušavaju ostvariti vlastite neostvarene ili potisnute ambicije. Zato mjesta na pojedinim fakultetima zauzimaju i mladi koji zapravo nemaju kapaciteta ni volje za završetkom studija, pokušavajući ostvariti ambicije svojih roditelja, dok su neka druga djeca, željna studija, primorana nakon srednje škole (opet pod uvjetom da imaju sreće) tražiti posao u struci ili izvan nje!

Pravilan izbor

Čitajući nedavno jedan zanimljiv članak o obrazovanju u Srbiji, moram priznati da me ni najmanje nije začudio stav da u Srbiji danas i nije važno imati fakultetsku diplomu, jer ionako posao dobivaju samo oni »preko veze« ili pak oni koji su stranački aktivni. Slažem se, ima u tome puno istine. Međutim, treba li nas to obeshrabrati u donošenju ispravne odluke nakon završetka srednje škole? U prvom redu, važno je dobro procijeniti svoje želje, ali i mogućnosti. Ukoliko vam roditelji npr. ne mogu priuštiti fakultetsku naobrazbu, a vi ju silno želite, bilo bi dobro obratiti se pojedincima, zakladama ili pak poduzećima u kojima biste nakon završenog studija mogli raditi (mnogi su, radeći nakon studija godinu, dvije ili tri u određenoj tvrtki, na taj način vraćali »dug«, odnosno uložena sredstava od strane iste u njihov studij).

Još je važnije napraviti pravilni izbor. Događa se da mladi studij biraju prema isplativosti (pravo, ekonomija-menadžment, informatika, stomatologija i sl.), odnosno mogućnosti zaposlenja nakon studija, ne razmišljajući pri tom o osobnom zadovoljstvu bavljenja istim nakon završetka studija. Vrlo dobro se sjećam šale koju su na račun studenata Fakulteta elektrotehnike i računarstva na Sveučilištu u Zagrebu, zbijali studenti drugih fakulteta govoreći da popularno zvanim FER-ovcima nakon diplomiranja trebaju cijela tri dana da bi dobili posao, i to ukoliko ih zahvati i vikend. Ima nešto u tomu. Naša se budućnost, nažalost ili na radost, ogleda upravo u razvitku informacijskih tehnologija i pitanje je dana kada će se sve odvijati »na klik«. Stoga gore spomenuta šala i nije samo šala. Ipak, možemo li se i smijemo li se, kada je riječ o vlastitom izboru, osloniti samo na predviđanja koja bi zanimanja u budućnosti mogla biti zanimljiva?

Mišljenja sam da nema ništa tužnije od čovjeka koji je u svoj intelektualni razvitak uložio godine i godine učenja i truda, da bi jednoga dana, unatoč ekonomskoj isplativosti onoga čime se bavi, shvatio da mu je svakodnevni odlazak na posao zapravo tlačenje, a ne uroda. Vjerujem da mi onda nije kasno okrenuti smjer i početi se baviti nekim drugim poslom, premda takva odluka iziskuje hrabrost jer zahtijeva izvjesni rizik. Ali, osobno zadovoljstvo onim što radimo i u čemu provodimo osam i više sati dnevno, kako tvrde mnogi psiholozi, izravno se reflektira na sva druga područja našega života.

Fakultetska vam naobrazba pruža mogućnost da uz stečena praktična znanja iz područja za koje se školujete, steknete i »šire vidike«, opću kulturu i razne druge vještine koje ćete kasnije moći iskoristiti za vlastiti, ali i napredak društva u kojemu živite. Stoga, nemojte unaprijed odustajati ili dopustiti da vas drugi obeshrabe svojim komentarima (»Nisi ti za to«, »Bolje ti je ovo...«). To istina ne znači da nećete ili da ne trebate poslušati savjete i mišljenje iskusnijih i starijih od vas, ali na koncu svatko od nas najbolje zna što su mu želje, a što mogućnosti! I još jedna stvar: slijedite sebe, svoje želje i mogućnosti, pokušavajući izvući maksimum iz naobrazbe koju budete dobili, bilo da je riječ o srednjoj školi ili pak o fakultetu. I to neka vam ne bude kraj! U svemu što radite uvijek težite biti (naj)bolji! Jer to je garancija uspješnosti!

Dipl., mr., dr.?

Premda će se mnogi usprotiviti stavu da fakultetska diploma u današnje vrijeme nije mjerilo uspješnosti, niti nam ona istu može zajamčiti, sasvim je sigurno da što god radio, čovjek najprije treba biti ispunjen i zadovoljan onim što radi da bi mogao biti i uspješan. To zapravo znači da je zadovoljstvo poslom koji radimo uzročno-posljedično povezano i s vlastitom percepcijom (ali često i drugih o nama) naše uspješnosti. Nerijetki su tako slučajevi vrlo uspješnih i stručnih ljudi (jedan od njih bio je Bill Gates) koji iza svojega imena nemaju predznak »dipl.«, »mr.«, »dr.« i sl., ali su itekako dogurali visoko na ljestvici kad je u pitanju uspješnost onoga čime se bave te unatoč možebitnom nedostatku u vidu fakultetske diplome, uživaju respektiranje šire javnosti. Takvi su uvažavanje šire javnosti zavrijedili svojim trudom, ulaganjem u sebe, svoje vještine i sposobnosti. Isto tako, ima onih koji su sve svoje napore uložili da bi završili fakultet i stekli određeno zvanje misleći da će na taj način steći i određeni ugled, a na kraju ispadne da im fakultet i nije puno koristio jer, nažalost, nisu znali upotrijebiti stečeno znanje, tj. njihovo zvanje na papiru nije pratilo i praktičnu primjenu stečenoga znanja. Nemojte dopustiti upasti u zamku da vam zvanje bude važnije od kvalitete onoga što radite i zanimanja kojim se bavite! Osim toga, pridjev »intelektualac« ne stječe se dakle diplomom (ima i onih s diplomom, a da nisu pravi intelektualci), nego znanjem općenito i »pametnim i zrelim životnom stavom«. To nikako ne znači da »a priori« trebate odustati od fakultetske naobrazbe, jer je ona u današnje vrijeme ipak više nego potrebna, nego znači da se nećete siliti izvan svojih mogućnosti, ukoliko nemate afiniteta i snage za studij te da ćete pokušati stečeno znanje, npr. u srednjoj školi, iskoristiti na najbolji mogući način radeći u nekoj tvrtki ili se pak odvažiti osnovati vlastitu i raditi svakodnevno ono što doista volite.

Korisni linkovi za fakultete u Srbiji

Za maturante, ali i one koji namjeravaju školovanje produžiti na višim školama ili fakultetima, donosimo linkove koji mogu biti od koristi. Provjerite ih i sretno na prijemnom ispitu!

Kalkulator za broj poena na prijamnom – izračunajte koliko je poena potrebno za upis na proračun i samofinanciranje <http://prijemni.infostud.com/saveti/kalkulator-za-broj-poena-na-prijemnom.php>

Statistike prošlogodišnjih i prethodnih upisa http://prijemni.infostud.com/statistika_prethodnih_upisa_2011/18/

Online testiranje za prijemni – testovi prošlogodišnjih ispita za sve fakultete i visoke škole

http://prijemni.infostud.com/testovi_proslogodisnjih_ispita/
Vežbaj sam – uradi online test

<http://prijemni.infostud.com/online-testovi-polaganje-prijemnog/>

M. B.

KAKVIM SMO VRIJEDNOSTIMA DANAS OKRUŽENI

Zlouporaba slobode

Sloboda je poput ptice koja je, kroz povijest, sve više širila svoja krila. Ptice kojoj su ta ista krila nebrojeno puta podrezivali i puštali da iznova rastu. Danas, njima se može obgrliti dobar dio našega svijeta. Možda smo je svjesni i možda mislimo da nas odlikuje. Ali, shvaćamo li doista njezinu suštinu?

Dvadeseto stoljeće, posebice svojom drugom polovicom, bilo je ključno za određenje slobode kakvu danas poznajemo. Gladno ostvarenja svojih najdubljih i najjačih želja, dugo potiskivanih programima političkih sustava i ratovima, čovječanstvo se daje u ispitivanje granica svoje slobode. Ovaj eksperiment ima korijen u svijesti da su svi ravnopravni, jednaki po tomu što pripadaju istom – ljudskom – rodu, bez prirodne podjele na povlaštene i potlačene. Njega je najsnažnije bilo moguće provesti u okviru nekog društvenog pokreta, ili društvene skupine. Jednu od najpoznatijih društvenih supkultura koja je promijenila značenje riječi »sloboda« činili su hipici, zalažući se za mir i brojne vrste slobode. Svoj snažan utjecaj na svijet koji danas poznajemo ovakve kulture duguju jednoj specifičnosti – obraćanju isključivo mlađim generacijama. One pokreću cijeli niz promjena koje će mladima biti temelj novog svjetonazora.

Taj svjetonazor je u velikoj mjeri temelj i naše današnjice. Ipak, često gubimo iz vida istinu o slobodi koju sa sobom nosi naše vrijeme. Mlađe generacije danas na veću očigled društva i uz manje društvene osude ispituju granice svoje slobode. I to je naizgled u redu, jer su se ipak za to borile generacije prije njih. Ali, ne uzimamo li često tu svoju slobodu zdravo za gotovo? Cijenimo li je

dovoljno ili je uživamo samo zato što je to moderno, što svi drugi to rade? Ne postupamo li s njom s manje duše, manje razmišljanja nego oni prije nas? Takvim primjerima okruženi smo sa svih strana: od beskrupuloznosti i licemjerja vladajućih »elita«, preko sveopćeg egocentrizma, do medijski konstruiranog sustava vrijednosti čiji su promotori ličnosti koje slavu duguju nekom skandalu ili »pikanteriji« iz obiteljskog života. U takvom okruženju teško je pronaći pravi put. Mladi ljudi danas misle da se nemaju za što boriti u svijetu, da je svaka borba da se svijet promijeni uzaludna. Zbog toga često ograničavaju svoju slobodu, sužavaju krug svojih mogućih izbora zbog nedostatka volje, vjere i hrabrosti. Međutim, prema riječima jednog francuskog filozofa, mi smo osuđeni na slobodu. Životom u današnjem svijetu mi je dobivamo bez pitanja. Ona se od nas čak i traži u svakom pogledu – u pogledu mišljenja, govora. Jedino čime je možemo unaprijediti su naši ideali. Sloboda bez granica, postavljena našim idealima, je ona koje čovjek nije svjestan i s kojom ne zna postupati. To je sloboda koja nije dobra ni pravedna. Istinski slobodan čovjek stoga nije onaj s premalo granica, ili s njih previše, nego onaj čiji je osjećaj za granice rafiniran, koji je spreman iznova ih brisati i postavljati. Ukratko, čovjek koji je spreman mijenjati se. Jedino takav čovjek, koji riskira, koji svoju slobodu ne uguši ili ju ne zlorabi, može mijenjati svijet. I ma koliko malena ta promjena bila, ona se dogodila i pravedna je.

Vanja Petrak

*Istinski slobodan čovjek stoga nije onaj s premalo granica,
ili s njih previše, nego onaj čiji je osjećaj za granice
rafiniran, koji je spreman iznova ih brisati i postavljati*

Lektire – pro et contra?

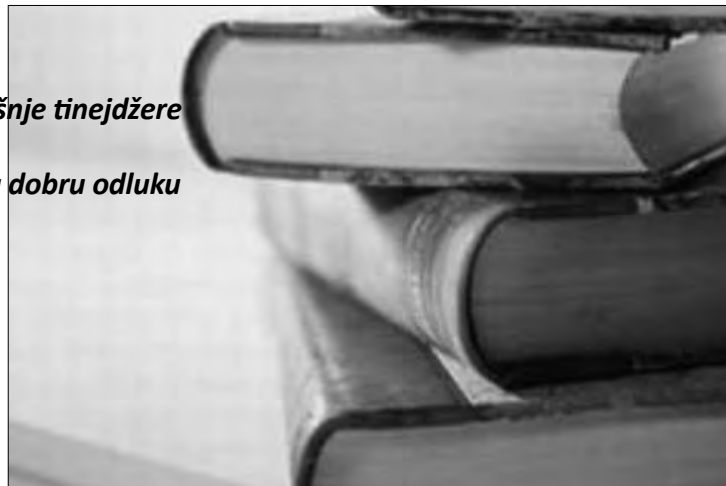
Nekada se lektira redovitije čitala, dok za mnoge današnje tinejdžere

ulazak u Gradsku knjižnicu predstavlja nikad ostvarenu dobru odluku

Jedna od najomraženijih aktivnosti subotičkih (a pretpostavljam i drugih) srednjoškolaca je čitanje lektira. Možda bi sociološko ili neko drugo istraživanje dalo optimističniju sliku, ali iz razgovora sa srednjoškolcima i profesorima materinskoga jezika doznat ćete kako je ovo ipak brutalna istina. Lista razloga zbog kojih se lektira ne čita bila bi duga, pojedinac može argumentirati s mnoštvom osobnih razloga i stajališta zbog kojih izbjegava čitanje lektire. U najboljem slučaju preovlađujući motiv je dobivanje veće ocjene. U dosta slučajeva lektira se čita u cilju dobivanja pozitivne ocjene, jer ako vas profesor »provali«, jedinica je neminovna.

Internet prevara

Nekada se lektira, u vrijeme mojih roditelja, redovitije čitala, jednostavno nije postojala mogućnost da imate pojma o sadr-

dovoljnu motivaciju da bismo čitali lektire. Oprostite, poruke na mobilnim telefonima ne zahtijevaju punoću izražavanja, pisanje mejlova ne spada u diplomatsku vještinu, navikli smo osnovne izvore informacija pokupiti na internetu, čak nam i Wikipedia dobro posluži za izradu radova iz drugih predmeta u školi.

Pripremite se na vrijeme

Mislim da će ulazak u našu Gradsku knjižnicu za mnoge tinejdžere ostati nikada ostvarena dobra odluka. Odustali smo od interesa i ljubavi prema knjigama, u koje spadaju i lektire, mahom domaći i strani književni klasici. Možda ću razočarati ovim svojim tekstom mnoge profesore i roditelje (ukoliko budu čitali!), ali ambicija iskrenog čitanja predloženih nam lektira je u padu. Osobno volim čitati, voljela bih ne iznevjeriti pisanu riječ, ali ponekad i meni lektire dosade. Moja odluka je, ipak, da ih redovito čitam i navest ću jedan jedini razlog vrijedan kao motiv za čitanje lektira, u slučaju da već ne možemo pronaći nijedan drugi koji bi nas inspirirao da to činimo kako je zamišljeno nastavnim planom. Radi se o prijamnom ispitu na pojedine fakultete. Srednjoškolci koji žele upisati studij gdje na prijamnom ispitu imate materinski jezik, vrlo je vjerojatno da će biti propitani i iz poznavanja lektira. O ovomu vam govori i sljedeći link: http://prijemni.infostud.com/fakulteti/list_files_all.php?cat=5

Ovaj probni online prijamni iz materinskog jezika već u startu sadrži više pitanja o pročitanim lektirama. Nepoznavanje lektira donosi manjak bodova. U slučaju da želite riskirati – naprijed, ne morate ih pročitati. Apeliram na vrijeme, da ipak ne odustanete od temeljitog pripremanja za upis na ovakve fakultete, koji na kraju, formiraju buduće prosvjetne i kulturne radnike.

Dakle, uzmite u obzir ovaj moj mali podsjetnik, kao možda jedini valjani razlog koji može probuditi naše tinejdžere na približavanje lektirama. Ostalim srednjoškolcima mogu jedino poručiti – probajte, ne možete ništa izgubiti: vrijeme provedeno u čitanju uvijek je dragocjeno, možete biti jedino u dobiti.

Maja Brustulov

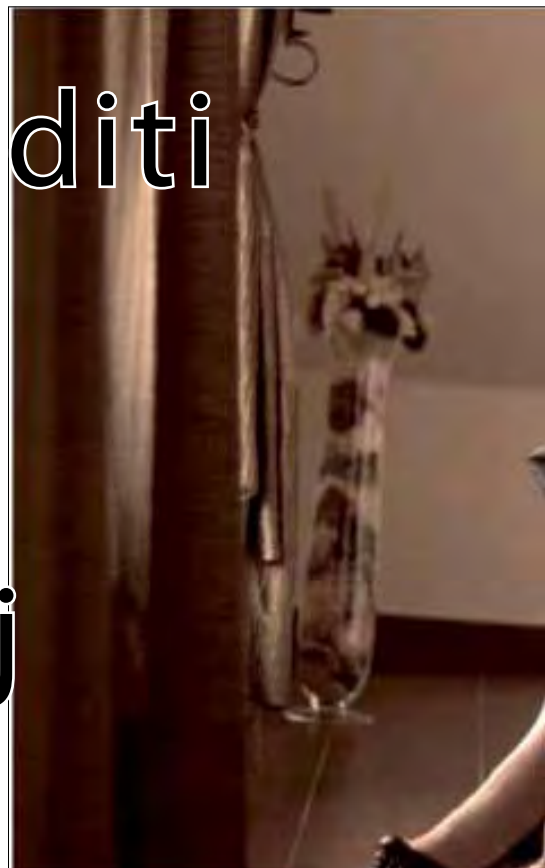

žaju knjige sve dok ju ne pročitate. Međutim, mi današnja djeca, pripadnici tzv. »Generacije Z«, kako su nas sociolozi nazvali, smo poznati kao digitalna generacija. U praktičnom pogledu, lektira nam je dostupna na internetu, no o kakvim verzijama je riječ najbolje bi bilo da upitate profesore materinskoga jezika. Dakle, ovakav »tip« lektire je najčešće izvor kojim se većina srednjoškolaca služi. Nemoguće je uvjeriti današnjeg tinejdžera da vikend provede nad knjigom, a daleko od svake iluzije je da bi ta knjiga mogla biti lektira. Nama vrijednosti kao što su lijepo izražavanje, oplemenjivanje duše, opće obrazovanje, izgleda ne daju

STEFAN ŠABIĆ, MLADI MODNI KREATOR IZ SUBOTICE

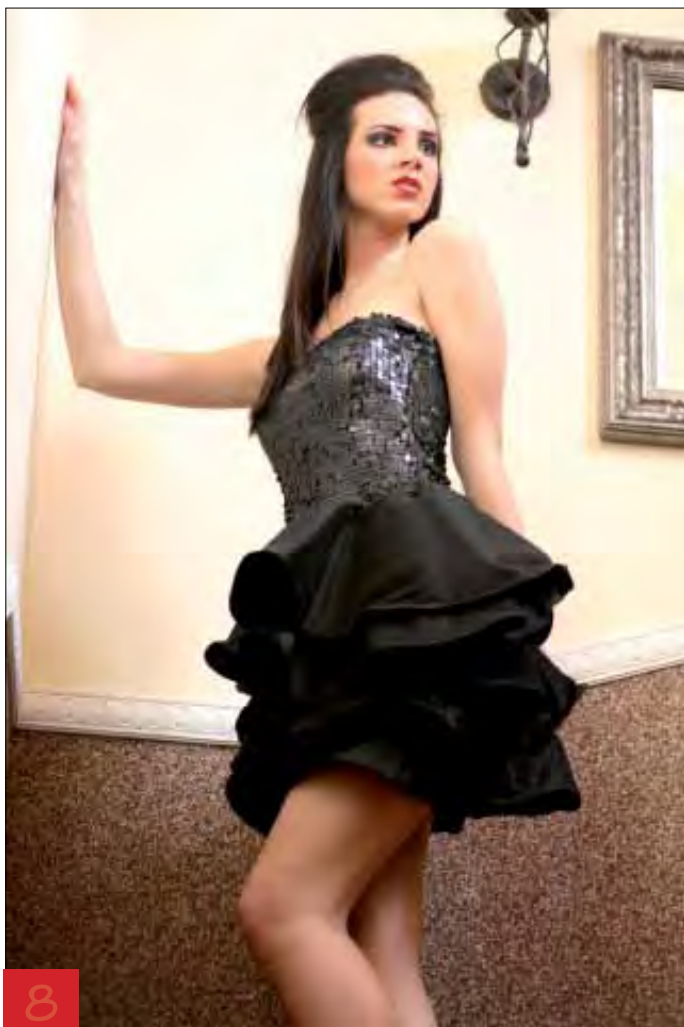

Probuditi divu u svakoj ženi!

Volio bih se baviti modom, jer je to nešto što me čini zadovoljnim i u čemu se pronalazim.

Želja mi je sljedeće godine napraviti veliku reviju u rodnom gradu

Maturant Ekonomske škole u Subotici, Stefan Šabić, odmalena je zaljubljen u modu. Stoga se odlučio baviti modnim dizajnom, a nedavno je lansirao svoju prvu kolekciju naziva »Rising Diva«. Njome, kako nam otkriva, želi u svakoj ženi probuditi divu, koja u ovom užurbanom svijetu možda nestaje. Iako je još uvijek tinejdžer, pogled na njegove kreacije nam govori kako se radi o osobi iznimnog talenta, pred kojom bi, ako se kockice slože, mogla biti uspješna kreatorska karijera.

KUŽIŠ?!: Kako se rodila tvoja ljubav prema modi?

Ljubav prema modi osjetio sam od malih nogu. Još kao dijete volio sam se lijepo oblačiti, te posjećivati modne događaje. Uvijek sam pratio modne trendove.

KUŽIŠ?!: Što te je privuklo tom čarobnom svijetu modne kreacije?

Privukla me je mogućnost eksperimentiranja, spajanja, takoreći, nespojivih materijala, mogućnost uklapanja različitih tkanina...

KUŽIŠ?!: Hoće li ti moda ostati samo hobi ili se njome želiš profesionalno baviti?

Volio bih se baviti modom, jer je to nešto što me čini zadovoljnim i u čemu se pronalazim. Imam već i par poslovnih ponuda, a također imam i veliku želju sljedeće godine napraviti jednu veliku reviju u rodnom gradu.

KUŽIŠ?!: Sada si maturant. Hoćeš li upisati studij modnog dizajna ili nastaviti s ekonomijom?

Poslije srednje ekonomske škole planiram upisati Ekonomski fakultet u Subotici, ali istodobno s ekonomijom završiti i fakultet za dizajn u Beogradu. Volio bih bar jednu godinu, nakon studija, provesti u Italiji kako bih svoja znanja proširio.

KUŽIŠ?! Koliko je moda važna u tvom životu – što ona predstavlja za tebe?

Moda je način i stil života. Ona je naša svakodnevica, ljudi uvijek moraju voditi brigu o tome što će obući i kako će izgledati. Kao što je rekla Miucci Prada: »Vaša odjeća je vaše predstavljanje svijetu, osobito danas kada su ljudski kontakti tako blizu. Moda je jezik koji nastaje trenutačno«.

KUŽIŠ?! Kako su tvoji prijatelji prihvatili tvoj zanimljiv hobi?

Moji najbliži su oduševljeni mojim radom, smatraju da je to moj poziv i jako im se sviđa smjer u kojem idem. Prepoznali su različitost i kvalitetu mojih haljina, s obzirom da radim s najkvalitetnijim materijalima koje donosim iz Rima i koji se ne mogu naći kod nas.

KUŽIŠ?! Bliži se matura. Jesu li djevojke od tebe tražile da im dizajniraš maturske haljine?

Mature su glavni modni događaj u Subotici, gdje se djevojke žele predstaviti u najljepšem svjetlu. Mnogo njih mi se javljalo putem Facebooka, gdje sam izložio svoju kolekciju, a naravno već imam i porudžbe.

KUŽIŠ?! Ima mnogo modnih dizajnera, različitih stilova. Tko je tvoj uzor?

Trudim se ne imati uzore u modnom svijetu, ali pratim rad svjetskih kreatora. Od svjetskih kreatora cijenim rad Johna Galliana, a od domaćih ono što radi Darko Kostić.

KUŽIŠ?! Nedavno si lansirao svoju prvu kolekciju naziva »Ri-

sing Diva«. Reci nam nešto o njoj, kako je nastala, čime je inspirirana?

Ideja kolekcije jest da predstavi faze života jedne žene i njezin put uzdizanja do prave dive. Idejno i koloristički, kolekcija je podijeljena na dva dijela. Prvi dio, namijenjen je mladim divama i odiše svjetlim tonovima i haljinama kraćeg kroja, dok je drugi dio baziran na tamnijim nijansama sive i crne boje i zrelijim krojem haljina koje padaju do poda. Ovim modelima sam želio materijalizirati ideju idealnog ženskog bića koje postoji u mojoj glavi, a koja odiše gracioznošću i sofisticiranošću. Inspiraciju sam nalazio u ženama oko sebe. Inspirirala me je tananost i istančanost njihova bića. Njima, a i ostalim ženama posvećujem ovu kolekciju. Vjerujem da svaka od vas može sazrijeti u pravu divu.

KUŽIŠ?! Koja si iskustva stekao radeći ovu kolekciju?

Ovo je kreativan posao koji jako ispunjava. U ovom poslu se pronalazim, jer mi kreiranje predstavlja uživanje i smatram da mi to sasvim pristaje.

KUŽIŠ?! Koje je tvoje mišljenje o odjevnom stilu Subotičana i Subotičanki?

Mislim da u Subotici postoje ljudi koji su pasionirani zaljubljenici u modu i koji jako drže do toga da lijepo izgledaju, da budu njegovani. Također, ima i dosta onih koji stilski nisu spoznali sebe, ali smo zato tu mi koji se bavimo modom, da im pomognemo i da ih posavjetujemo.

Antonija Sudarević

IVONA MIHALJEV, MATURANTICA SONĆANSKE OŠ »IVAN GORAN KOVAČIĆ«

Uporna dobrica

Razgovor vodila: Maja Andrašić

Ivona Mihaljev, odlična učenica VIII. b razreda OŠ »Ivan Goran Kovačić« u Sonti, polaznica je odbojkaške sekcije u svojoj školi; od prvog razreda uči sviranje tamburice i hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture. Nekoliko godina je bila i mažoretkinja, a bila je i članica folklorne sekcije KPZH »Šokadija«. U najužoj je konkurenciji u izboru za učenika svoje generacije.

K: Bliži se kraj za tebe završne školske godine u OŠ »Ivan Goran Kovačić« i upis u srednju školu. Koje je tvoje željeno zanimanje?

Željela bih upisati farmaciju. Zbog toga ću se i potruditi kako bih se maksimalno pripremila za predstojeće testove. O zanimanju farmaceuta maštam odmalena. Još kao dijete znala sam se postaviti pred izlogom ljekarne i diviti se za mene tada božanskoj

bjelini kutija s lijekovima, među kojima mi je ljekarnica djelovala poput anđela. U mom izboru podupiru me i roditelji.

K: Kojim aktivnostima posvećuješ svoje slobodno vrijeme?

Slobodnog vremena baš i nemam puno. Taman za odbojkaške treninge i svirku tamburice. Sve sportove obožavam, a u školskoj odbojkaškoj sekciji redovito treniram još od petog razreda. Sviram i tamburicu, evo već osmu godinu. Sviranje sam počela učiti još od prvog razreda, s velikom voljom. Tamburica je za mene božica svih glazbala. Obožavam i čitanje. Čitam puno, žanrove ne biram. Hrvatski jezik, kao izborni predmet, učim od prvoga razreda i jako sam ga zavoljela. Doma sam, kao i moji roditelji, odmalena govorila šokačkom ikavicom, a tek u školi sam puno toga naučila o književnom jeziku naše matične domovine.

K: U folklornoj sekciji KPZH »Šokadija« pjevala si i plesala. Zbog čega si prestala s tim aktivnostima?

U vrijeme dok sam pjevala i plesala u »Šokadiji«, imala sam i puno drugih obveza koje sam u djetinjoj ljubavi »za sve i sva« sama sebi nametnula. Rukomet, odbojka, sviranje, mažoret, potom i mnoga školska natjecanja, ipak su tražila puno vremena i nečega sam se morala odreći, kako učenje ne bi trpjelo. Iako obožavam i folklor i pjevanje i mažoret i rukomet, teška srca sam ove aktivnosti za neko vrijeme potisnula u drugi plan. Tako sada nisam preopterećena, a volim sve aktivnosti koje upražnjavam. Ni učenje mi nije teško, brzo pamtim i trudim se biti što bolja učenica kako bih osigurala željenu budućnost. Mnoge moje prijateljice ne upražnjavaju nikakve slobodne aktivnosti, stalno tipkaju po mobitelima i žale se kako im je život »smor«. Upravo zahvaljujući svim svojim aktivnostima, meni nikada nije dosadno.

K: Zbog svih pobrojanih aktivnosti, a i napornoga učenja, stigneš li se družiti sa svojim prijateljima?

Svakako, za prijatelje uvijek nađem vremena. Družimo se intenzivno, a »na daljinski« održavam vezu i s brojnim prijateljima koje sam upoznala na putovanjima, bilo sa »Šokadijom«, bilo s »Mažoretom«. Skoro svakodnevno izdvojim malo vremena kako bih se vidjela i popričala s prijateljima, bilo na klupama, bilo kod nekoga na kavi. Za smijeh i zabavu sam uvijek, kao i svi moji prijatelji.

K: Po svima pokazateljima najozbiljnije pretendiraš na zvanje učenika generacije. Što bi ti to značilo?

Pa, nisam nimalo opterećena tom titulom. U biti, ta titula je samo moralna satisfakcija za rad i ponašanje tijekom osnovne škole. Ukoliko budem odabrana, sigurno je da ću se radovati, ukoliko ne, od srca ću čestitati onomu tko to bude. Znam i da će se taj radovati isto onoliko koliko bih se radovala i ja. Već sada se osjećam pomalo tužno, jer ću se rastati od svojih prijatelja s kojima sam bila nerazdvojna od prvog razreda. Nadam se da će se većina nas i dalje međusobno družiti i da ćemo i dalje biti dobri prijatelji. Istodobno, sretna sam što ću upoznati nove prijatelje u školi koju budem upisala.

K: I za kraj, kako sebe vidiš u budućnosti?

Sebe vidim upravo kao onog anđela iz djetinjih snova, kao dobrog farmaceuta i kao dio sretne obitelji okružene s puno iskrenih prijatelja.

Savršena laž

»P ričaj mi o ljubavi. Želim slušati tvoj glas još večeras... Slaži me. Govori kako me voliš. Reci da sam samo tvoja. Tihom mi šapući na uho kako ćeš ostati ovdje zauvijek, da mi nikad nećeš pustiti ruku i da kad se probudim sutra, prva stvar koju ugledam bit će tvoje savršeno lice«, rekla mu je. Iskra u njezinom oku bila je iskrena i nije prestajala tinjati sve dok nije zapala u dubok san. On je kimnuo glavom, poljubio ju u nježno bijelo čelo, a noć je bila savršena. Savršeno lažna. Ali, to je ona i htjela, a on se pridržavao pravila igre...

Naravno da kada se probudila nije osjetila njegovu snažnu ruku da je grli. On nije bio tu. Niti je ugledala njegovo lice koje je poredila sa savršenstvom. Odjednom je sve zaboljelo. Počela je plakati i tražiti nervozno po kući papirne rupčice. Nigdje ih nije bilo. Razbila je priličan broj porculanskih predmeta i figura dok je pretraživala dom poput agenta FBI-ja. Vrištala je. Hvatata se za kosu. Čovječe! Krik je čula susjeda ispod njezinoga stana i počela je lupati metlom po stropu. Nije se mogla smiriti još dobrih sat vremena. Kada se konačno pribrala, vidjela je rupčice pokraj daljinskog upravljača, na sofi...

Je li istina da istina tako boli? Kakva ironija. Cijeli nas život uče kako treba težiti istini jer ćeš tada, ako budeš bio častan i iskren, biti i sretan. Pa... Ona je bila najsretnija osoba »te« noći. Uživala je u laži, a istina je bila ta koja ju je sutradan dotukla. Možda ne bi osjetila nešto toliko »magnifique« da nije bilo varljivog sjaja. Bar ne s njim, a ta noć je bila ono što je najviše željela tog trenutka. Ne treba žaliti. Sama je smislila pravila.

Iluzija. To joj je tada bilo potrebno više no išta. Pažnja... Kome li to ne treba?! Ljubav? Nekada nam nije dostupna. Nekada jednostavno sve ide putanjom koja nam se ne sviđa i radije bismo se prepustili nečemu što će nam barem zvučati na tren primamljivo i nalik na ljubav. Romantični filmovi znaju pomoći, ali poneki kaskader je »bolja« opcija. Bar je stvaran toliko da je tjelesan! Zato bi trebalo, kada se sljedeći put netko upusti u takvu vrstu romance, potpisati nešto poput ugovora da neće biti razočaran, uvrijeđen i tužan sutra kada sve to nestane. Htjeo si – dobio si. Nije li to već neka istina, a ipak pronikla iz laži? Lažna istina... Kakav oksimoron. Istina, priznali ili ne, nekad više prija čuti kolegicu iz škole, s fakulteta ili s posla kako vam udijeli kompliment, a tko će znati je li to

zbog koristi ili nekog drugog skrivenog motiva. Je li realnost postala toliko surova ili smo mi postali slabiji i ne možemo se nositi s činjenicama? Koliko god se trudili, radije biramo varijantu ljepše upakirane riječi.

Postoje situacije kada djevojke jednostavno upadnu u zamku zbog taktike jednog šarmantnog slatkorječivog gospodina. Prvo ste mislile kako je pravi kavalir i da dolazi iz obitelji koja ga je naučila manirima. Nakon nekog vremena, primjećujete kako je vaš udvarač i dalje isti. Ne mijenja se. Čudite se kako netko uvijek može biti toliko nasmijan, sve vam pruža i zna kada reći pra-

vu stvar. Plaši vas to. Ne želite ga izgubiti! Istog trenutka kao da postajete ukleti. On mistično odlazi. Naravno, kavalirski ostavlja pismo na stolu i ispričava se zbog svog ponašanja, ali on »mora« otići. Je li on ta »savršena laž« koja se javlja poput fatamorgane?

Laž je nešto čemu ne treba težiti. Nekada je bolje otplakati koju »turu« i jednostavno biti strpljiv. Fantazije su u redu dok su u glavi, u obliku mašte. Ne treba prijeći crtu. Sjeti se suza, sjeti se očaja sutradan! Ne treba ti to. Vrijeme će pokazati tko je pravi pobjednik. Vjeruj. Istina je prava stvar, a laž je samo kamuflaža. I što ćeš kada maske padnu? Opet sjediti na sofi i plačući tragati za rupčicom...

Obećala je sebi da više neće plakati zbog njega. U njezinom životu više nema mjesta laži. Ovaj put smislila je nova pravila igre... Igre istine!

Donna Diana Prčić

JINX

Najbolji albumi hrvatske popularne glazbe: Gori Ussi Winnetou – »Etnocid! (Vol 1.)«

Istrijanska parodija na etno trend

Gori Ussi Winnetou je neformalna cabaret-rock grupa iz Pule, nastala 1986. godine u sklopu multimedijalnog umjetničkog projekta Bee-sida eli sida. Vođa benda i gotovo jedini stalni član je vokal i basist Franci Blašković. Svestrani Franci njeguje alternativan pristup glazbi i imidžu, te sudjeluje u kulturnim i političkim zbivanjima na području Istre, Hrvatske i bivše Jugoslavije. Uz njega je u bendu najčešće Gianfranco Macan (prateći vokal) te supruga i suautorica Arinka Šegando (flauta, klavijature, prateći vokal). Kroz bend je prošlo tridesetak pulskih i riječkih glazbenika.

Gori Ussi Winnetou karakterizira snažan smisao za humor, sklonost parodiji, te miješanje jezika (lokalnih govora) i žanrova. Oni su svojevrsna istrijansko-kvarnerska inačica čuvenog Franka Zappe. Svoj prvi veći uspjeh Gori Ussi Winnetou je postigao daleke 1986. uglazбивši pjesmu »Addio Pola« Daniela Načinovića, pjesnika koji je nedavno gostovao u Subotici. Gori Ussi Winnetou su, kako bilježe kritičari, najjači kad opisuju sjećanja na neka prošla vremena, ratne nedaće, žaljenje za Austrijom i Pulom kao carskom lukom. S druge strane, snažna je i karnevalska, vitalistička strana koja veliča opijenost Mediteranom. Svoje najvažnije suradnje Franci i bend imali su s KUD Idijotima, s kojima ih veže i zajednički album »Istra ti materina« te s autorima iz književnog pokreta FAK s kojima je objavio »Merack za FAK«.

»Etnocid! (Vol.1) eli Može li Hrvatska sjest i popit kavu« dvanaesti je album benda objavljen kao samizdat 2002. godine. Nastao je kao odgovor na nadolazeći etno trend u Hrvatskoj i na kojem je preradio istarske domaće pjesme kojima, kako na-

vodi Franci, »ti pune jaja otkad kapiš da si, pak do smrti, bez mogućnosti da djeluješ na to. Kakov put hi moreš i eskivirati ako pojdeš u prostore kadi se one ne konzumiraju. Ali to je bilo do nikad, više tega ni, jer sad moreš naletit na etno-minu kadi god si«.

Album sadrži sedam pjesama na talijanskom jeziku sabijene u četiri, te jednu hrvatsku u dvije verzije. U pjesmi »Četveroredna istrijanska« spojene su himna »Krasna zemljo Istro mila«, »O bella ciao« i »Bandiera rossa« s »Viva l'Austria« i »Trinonice«, starijim pjesmama grupe. Album je snimljen u prosincu 2002. na turneji po Istri. Tom prilikom Franci i grupa Very Expensive Porno Movie (za ovu priliku pre-

kršteni u Partijska ćelija GUW – Opatija) su svirali obrade narodnih pjesama. Disk je tiskan u 333 primjerka i nije se našao u službenoj distribuciji, nego su ga prodavali fanovima na koncertima.

Puni neobičnih ideja, kao i uvijek, Gori Ussi Winnetou zajedno s Partijskom ćelijom Opatija od 2005. kreću u snimanje albuma »Jednom mjesečno«. Te su ih godine snimili dvanaest, 2006. osam, 2007. devet, a u 2008. godini deset. Koncertom u Voloskom u siječnju 2009. godine Franci raspušta grupu te otada snima pod drugim imenima: Fonja Big Bend, Nja nja Mirko fra Slavko, te Rostiglio.

R. Tilly

SUPERMAN

Superwoman: Gianna Jessen

Borac za živote nerođenih

Gianna Jessen rođena je 6. travnja 1977. u Los Angelesu, SAD, tijekom operacije abortusa.

Kada je njezina biološka majka imala 17 godina začela ju je, te je u 30. tjednu trudnoće (7,5 mjeseci) otišla na pobačaj. Pobačaj nije uspio te se Jenna rodila prijevremeno. Zbog pokušaja abortusa doživjela je fizičku atrofiju i cerebralnu paralizu.

Kako sama kaže, to je bilo prvo čudo. Drugo čudo je bilo što je nisu na mjestu ubili, jer se pobačaj obično ne završava životom bebe. No, doživjela je milost osoblja i ostavili su je živu, te su je nakon toga njezini maloljetni roditelji dali na posvajanje.

Giannina majka je znala da je trudna. Znala je da ne želi dijete. Ne zna se zašto je čekala tako dugo na pobačaj. Pobačaj je vršen kiselinom, na način da su u majčinu utrobu puštali kiselinu tijekom 18 sati, a očekivalo se da će nakon 24 sata izići mrvo dijete, u specijalističkoj klinici za abortus gdje su ležale tinejdžerice i žene kojima je

uspjela operacija neutralizacije djeteta. Provela je 3 tjedna u inkubatoru. Nakon toga je 17 mjeseci o njoj brinula surogat majka na koju gleda kao na baku. Nakon puno zalaganja usvojene majke, s tri i pol godine je počela hodati usprkos fizičkim hendikepima, no puno je trenirala.

Istina, o njezinoj sudbini rečeno joj je kada je imala 12 godina, na Božić. Odrasla je u Kaliforniji, a s 14 je počela putovati svijetom i pričati o svojoj sudbini, zalažući se za živote nerođenih. Postala je gorljivom kršćankom. Izjavljuje da su njezini biološki roditelji donijeli lošu odluku i da im oprašta na tome što su učinili, ali da ona živi s rezultatima tih odluka od prije 34 godine. Dodaje da je smiješno smatrati kako naše odluke utječu samo na nas, već da uvijek utječu i na druge, na dobar ili loš način.

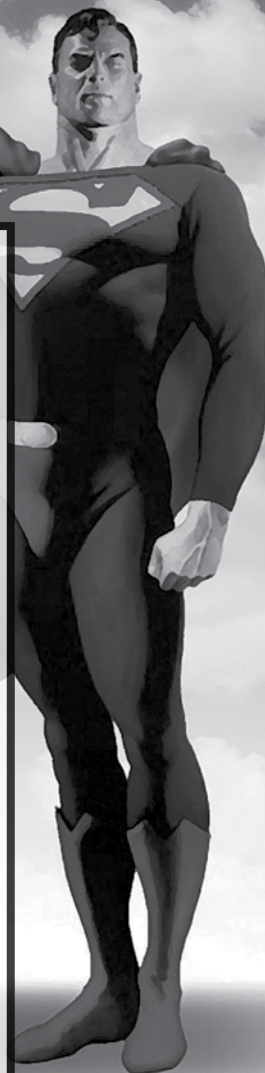
Kaže da joj plaćući prilaze žene koje su imale abortus žaleći zbog svojih postupaka i jer nisu uopće imale predodžbu o boli koja će ih progoniti do kraja života. Prilaze joj i muškarci žaleći što su podržali pobačaj.

Postala je poznata, sreća se s američkim predsjednikom Bushem, 2002. godine, govorila je pred američkim Kongresom i brojnim autoritetima. Ne obazire se na političku podobnost i politički rječnik, govori o Bogu koji joj je dao život i hvali ga. Majka Tereza je govoreći o Gianni izjavila kako ju Bog koristi da bi podsjetio svijet kako je svako ljudsko biće dragocjeno za njega.

U Drugom svjetskom ratu poginulo je oko 47 milijuna civila. Prošle godine pobačeno je 42 milijuna začetih, što je za 4 milijuna manje nego osam godina ranije. Pola milijuna žena umrlo je pri porodu.

Prema službenim podacima beogradskog Instituta za javno zdravlje, u Srbiji se godišnje izvrši 23.000 abortusa, ali neslužbeni podaci kazuju da ta brojka možda dostiže i 150.000. U Srbiji stopa rađanja iznosi 1,44 djece po ženi, dok je prosjek EU 1,6. Da bi se održao prirodni priraštaj stanovništva, stopa rađanja trebala bi iznositi 2,1 dijete po ženi.

Priredio: N. P.

Hrvati u Americi

Trbukom za kruhom u novi svijet

Prema posljednjem popisu stanovništva iz 2004. godine, u SAD-u živi 401.208 osoba koje su se izjasnile kao Hrvati. To je više nego 2000. godine kada ih je bilo 374.241, ali manje nego 1990. godine kada se Hrvatima izjasnilo čak 544.270 stanovnika u toj zemlji

Više od jednog stoljeća Hrvati iz postojbine (nekadašnje austrijsko i tursko carstvo, a današnje države Hrvatska, Bosna i Hercegovina, Srbija, Mađarska, Austrija, Slovenija, Crna Gora) bolju budućnost traže i u prekooceanskim zemljama, ponajviše u SAD-u. Razlog za putovanje »trbukom za kruhom« uvijek je bila potraga za boljom kvalitetom života, a tako je i danas. Doduše danas se u »novi svijet« ne odlazi organizirano ili pod prisilom, ali trend odlaska i dalje postoji, premda u manjem opsegu.

Prema posljednjem popisu stanovništva iz 2004. godine, u SAD-u živi 401.208 osoba koje su se izjasnile kao Hrvati. To je više nego 2000. godine kada ih je bilo 374.241, ali manje nego 1990. godine kada se Hrvatima izjasnilo čak 544.270 stanovnika u toj zemlji.

Duga plovidba

Ne zna se pouzdano kada su prvi Hrvati doselili u Sjevernu Ameriku, ali hrvatska mladež koja se u New Yorku okuplja u kafiću Scorpio u Astoria Queensu kaže kako najveći broj njih potječe od doseljenika s kraja 19. stoljeća.

»Otac i djed su mi pričali kako je moj pradjed u Ameriku stigao još kao dijete, s roditeljima«, kaže nam Steven Odak, mladić rođen u New Yorku, gdje su mu rođeni i otac i djed. »Ta su putovanja trajala tjednima, kretalo se brodom iz Engleske ili Irske, a do engleskih ili irskih luka iz Jadranskog mora putovanje je trajalo mjesecima. Jako je to naporan put mogao biti i sigurno je te ljude tjerala velika neimaština u domovini. Zanima me ta tema i volim čitati o tim vremenima, pa sam tako pronašao podatke da je u tim talasima s kraja 19. i početka 20. stoljeća ovamo stigao najveći broj Hrvata i to najčešće iz hrvatskog primorja i s otoka. Dolazili su privremeno, ali velika većina je ostala zauvijek.«

Sa Stevenom razgovaramo na engleskom jeziku, premda se on trudi reći koju

riječ na hrvatskom. Razumije ponešto, ali ne dovoljno za konverzaciju, a u Hrvatskoj još nikada nije bio i to mu je velika želja koja će se, kako vjeruje, ove godine možda i ostvariti.

»Mi koji povremeno dolazimo u ovaj lokal znamo svoje korijene i svjesni smo svoje izvorne nacionalne pripadnosti, ali mi smo svi Amerikanci, tako se osjećamo«, kaže Steven. »Novije generacije emigranata govore mnogo bolje hrvatski i češće se okupljaju na nacionalnoj osnovi, članovi su hrvatskih udruga ovdje, idu u hrvatske crkve, a neki su i članovi ov-

dašnjih ogranka hrvatskih stranaka. Ja jesam Amerikanac, ali volim istaknuti da sam hrvatskog podrijetla, navijam za hrvatske sportaše na velikim natjecanjima i velika mi je želja otići u Hrvatsku na ljetovanje, pogotovo na otok Brač odakle je moj pradjed. Nažalost, nikog živog od moje rodbine tamo ne poznajem, no kada odem možda ćemo se nekako i upoznati. Pokušavao sam s nekim prezimenjacima uspostaviti kontakt preko interneta, ali nije uspjelo, nismo mogli pronaći zajednički rodbinski korijen.«

Ekonomska i politička emigracija

U tom valu iseljavanja, s prijelaza iz 19. u 20. stoljeće, najveći broj Hrvata nastanio se u državama New York i Pennsylvania. Radili su najteže poslove u rudnicima i željezarama. Dolazili su uglavnom muškarci i živjeli tu prvo kao samci, a kada bi stekli nešto novca zasnivali su obitelj s emigrantkinjama raznih nacionalnosti. Mali broj se vraćao u postojbinu, većina je ostala. U godinama poslije Prvoga svjetskog rata Hrvati doseljenici ulazili su dublje u SAD i zapošljavali se u tvornicama u državama Illinois, Iowa, Indiana i Wisconsin. Već sredinom 20. stoljeća bilo ih je po cijelom teritoriju SAD-a, od Bostona do Californije.

Poslije Drugog svjetskog rata hrvatskoj ekonomskoj emigraciji pridružuju se brojni politički emigranti. To političko iseljavanje, kao posljedica represije jugoslavenske države, ili sudjelovanja u ratu na krivoj strani, trajalo je sve do 1990. i osamostaljivanja Hrvatske. Iseljavanje nije prestalo ni u samostalnoj hrvatskoj državi, jedino što je razlog za to u posljednja dva desetljeća isključivo ekonomske naravi.

»Koliko sam uspio vidjeti i doživjeti preko TV-a i interneta, Hrvatska je predivna zemlja i puno me toga vuče da tamo odem, ali vlastiti život ne mogu zamisliti izvan SAD-a«, iskren je Steven Odak.

Tomislav Perušić

Hrvati iz Bačke

Hrvati iz Bačke nisu se uopće, ili tek iznimno rijetko, kroz povijest selili u prekooceanske zemlje. Velika vezanost za zemlju i zavičaj, ali i dug put do prve morske luke, zadržavali su ih u mjestu stanovanja te nije poznat ni jedan slučaj masovnijeg iseljavanja. Situacija se mijenja tek u novije doba, kada iz našeg kraja put SAD-a, Kanade, Australije i Zapadne Europe kreće generacija mahom obrazovanih stručnjaka, radnika i studenata.

Eko kutak

Kako je razvoj zgazio održivost

Kvaliteta našeg života je prije svega politička odluka i ovisi manje o tomu koliko je država bogata, a više u što ulaže sredstva koja ima. Jer, ako želimo sačuvati svoju budućnost u težnji za razvojem nipošto ne smijemo zanemariti održivost

Zamislite na tren da imate neograničenu mogućnost kupnje – što biste sve kupili? Novi mobitel? Auto? Torbu? Sigurna sam da bi većina, bez puno razmišljanja, mogla nabrojiti cijeli niz stvari koje (misli da) želi. Ako ste među onima koji vjeruju kako se sreća, inače eluzivan i teško mjerljiv pojam, može mjeriti količinom stvari koje posjedujemo možda će vam nekoliko brojeva promijeniti mišljenje: više od 80 posto kupljenih stvari u roku od 6 mjeseci završi u smeću; samo elektroničkog otpada ima više od 50 milijuna tona; manje zemlje (poput Austrije) godišnje bace više od 60.000 tona hrane... Čini se da sreća živi kratko i to negdje na putu od dućana do kante za smeće i sve jasnije postaje da »više« ne znači nužno i »bolje«, pa se moramo zapitati može li se kupiti kvalitetan život i koliko on stoji?

Mjerila kvalitete

Napredak se i prosperitet nekog društva dosada mjerio općeprihvaćenim BDP-om (iznosom bruto društvenog proizvoda) koji je »indikator koji pokazuje vrijednost finalnih dobara i usluga proizvedenih u zemlji tijekom dane godine, izraženo u novčanim jedinicama« – zapravo, pokazatelj količine tokova novca kroz godinu dana. Tako će nova tvornica uglavnom povećati BDP, ali nam ta brojka neće reći ništa o zagađenju okoliša prouzročenog tvornicom, radnicima koji češće oboljevaju od, recimo, raka pluća ili zemljištu zagađenom otpadnim nusproizvodima. BDP također ne govori ništa o tome imaju li radnici zdravstvenu zaštitu, rade li u njoj djeca, isplaćuju li se plaće...

Kako, osim ekonomije na koju je usmjeren BDP, postoje i druge važne dimenzije nekog društva koje govore o kvaliteti života stanovnika, UN je u okviru svoga Programa za razvoj uveo novi indikator – Indeks ljudskog razvoja (HDI – Human Development Index). Tako Dražen Šimleša u svojoj knjizi »Ekološki otisak – kako je razvoj zgazio održivost« objašnjava kako je HDI indikator koji u sebi kombinira re-

zultate triju područja i na taj način mjeri kvalitetu života u nekom društvu: mogućnost dugog i zdravog života (mjeri se prosječnom životnom dobi); mogućnost edukacije (mjeri se stupnjem pismenosti, te brojem ljudi upisanih u stupnjeve obrazovnog sustava); mogućnost pristojnih uvjeta za život (BDP po glavi stanovnika mjeren paritetom kupovne moći – PPP). Iako bi se i HDI-u moglo naći nekoliko zamjerki, važno je da je dobar pokazatelj toga da mnoge države imaju visoki BDP uz znatno niži HDI ili obratno što nas dovodi do najvažnijeg pitanja – kako i u što države ulažu zarađeni novac? Neke ga ulažu u zdraviju i kvalitetniji život, a druge... pa, u nešto drugo. Zaključak koji se naprosto nameće jest taj da je kvaliteta našeg života prije svega politička odluka i ovisi manje o tomu koliko je država bogata, a više u što ulaže sredstva koja ima.

Ekološki otisak

Cilj je jasan: kvalitetan život za sve – no, na putu do njega itekako se moraju birati sredstva. Zamka u koju često upadamo jest zanemarivanje uvjeta, odnosno prirodnih resursa. Jednostavno rečeno: zna se točno koliko, naprimjer, divljih svinja može obitavati na određenoj površini s obzirom na kapacitet ekosustava (raspoloživu hranu i resurse). Kako su ljudske potrebe daleko složenije koncept se ne može jednostavno preslikati, no jednadžba je u osnovici ista: imamo određenu

količinu prirodnih resursa koji mogu podržati određene stilove života određenog broja ljudi, povećala li se broj ljudi i živimo li iznad prirodnih kapaciteta (a to je način života SAD-a, Zapadne Europe i nekolicine drugih razvijenih zemalja) nepovratno trošimo resurse i uništavamo vlastito stanište, drugim riječima – ostavljamo preveliki »ekološki otisak«.

Pojam su ekološkog otiska razvili Matthias Wackernagel i William Rees (iako je i prije bilo uočavanja i zapažana istoga, ali pod drugim imenima), te ga opisuju kao alat kojim se mjeri količina »tla i vode potrebnih da podrže materijalni standard određene populacije uz korištenje prevladavajuće tehnologije«. Računa se na globalnoj razini, ali i na razini država, gradova, regija... Također, možete izračunati i vlastiti ekološki otisak na www.myfootprint.org.

Sve što činimo, svaka stvar koju kupimo, količina smeća koju proizvedemo, odabir hrane koju jedemo – sve to utječe na naš ekološki otisak, a to posebice vrijedi za konzumeristička i ekonomski bogata društva. I dok želimo sve više i više, ulazimo u začarani krug u kojemu u utrci za velikim BDP-om i HDI-om nemilice trošimo prirodne resurse na uštrb zemalja u razvoju i na uštrb vlastite budućnosti!

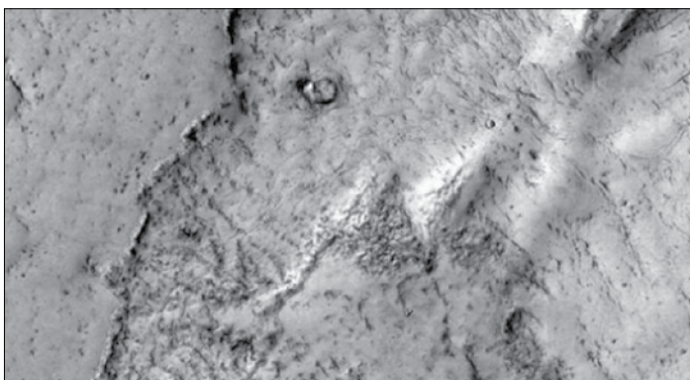
Nažalost, ne propitujemo svoje postupke i zaboravljamo da je nova stvar koju smo kupili negdje napravljena i da je za to utrošena određena količina energije kao i za transport, da će nas služiti neko vrijeme, a potom završiti u smeću gdje će opet biti potrebno vremena (često više stotina godina) i energije da se razgradi i da će sve to vrijeme taj komad zemlje biti zagađen čime će se površina bioresursa koja nam je na raspolaganju još više smanjiti. Jednostavno – ekosustav ima svoje kapacitete i granice preko kojih ne možemo ići bez posljedica te je jedini ispravan način razvoja onaj koji uz rast BDP-a i HDI-a smanjuje ekološki otisak, tako da ako želimo sačuvati svoju budućnost u težnji za razvojem nipošto ne smijemo zanemariti održivost.

Marina Balažev

HI TECH / ZNANOST

»Slon« na Marsu

Najmoćnija kamera koju su Zemljani dosad poslali u svemir na Marsu je snimila oblik koji neodoljivo podsjeća na glavu slona! NASA-in HiRISE zabilježio je kvalitetne fotografije sasušene lave koja je na površini Crvenog planeta stvorila obrise oka,

uha i surle slona. »Ovo je odličan primjer fenomena koji zovemo pareidolija. Tada vidimo stvari koje zapravo nisu tamo«, rekao je planetarni geolog Alfred McEwen. Dodao je da se »slon« nalazi u regiji Elysium Planitia, najmlađoj na Marsu koju je poplavila lava. HiRISE je u proteklih šest godina na Zemlju poslao više od 22.000 fotografija Marsove površine.

Samouništavajući USB

ExactTrak, tvrtka za zaštitu podataka razvila je USB prijenosnu memoriju, komad hardvera koji se može pratiti preko GPS-a ako je izgubi njegov vlasnik, a u slučaju »opasnosti« se može i uništiti. Uređaj je nazvan Security Guardian, a podaci na njemu su šifrirani. Uz dio za pohranu podataka, tu je i SIM kartica kakvu imamo i u mobitelima, što znači da se može pratiti uz pomoć GPS-a i GSM triangulacije. Triangulacija je određivanje položaja glavnih točaka pri geodetskoj izmjeri s pomoću trokuta kojima je poznata duljina jedne stranice i sva tri kuta. Tako se određuje položaj SIM kartice i pripadajućeg joj uređaja, primjerice mobitela, preko tri bazne stanice. U slučaju da su neki osjetljivi podaci pohranjeni u memoriju ovog uređaja, ako taj uređaj bude izgubljen ili ukraden, njegov vlasnik ima na raspolaganju nekoliko načina da uništi ili onemogući pristup tim povjerljivim podacima. Naime, vlasnik ovog USB sticka će se u tom slučaju logirati na računalo i daljinski onemogućiti čitanje podataka. Primjerice, može blokirati otvaranje pojedinih ili svih datoteka u memoriji. Korisnik može daljinski poslati i visokonaponski naboj izravno u USB stick koji će otopiti unutarnji čip i trenutačno izbrisati sve što se na njemu nalazi. Ovaj »ubojiti« napon se može poslati i bez internetske veze, čak i bez obzira na to je li uređaj spojen na računalo ili nije. ExactTrak je objavio da se čak 65 posto snimljenih podataka izgubi na način da se izgube prijenosnici ili memorija na prijenosnim USB stickovima. Zbog toga drže da za ovim tipom proizvoda, odnosno usluge, postoji interes na tržištu. Ova kompanija trenutačno surađuje s britanskom vladom i

klijentima iz korporativnog sektora te razvija još niz proizvoda koji pružaju sigurnost mobilnih podataka i njihov siguran povrat u slučaju da se izgube. No, njihovi proizvodi, poput ovog, nisu samo namijenjeni tajnim službama. Ova tehnologija je dostupna i običnim građanima.

Google naočale

Google je upravo objavio dizajnerski koncept za svoje high-tech Google naočale budućnosti nazvajući ga Project Glass. Riječ je o okviru naočala koje u uglu imaju mali ekran. Google na taj zaslon može donijeti mnoštvo stvari koje će se prikazivati unutar vašeg perifernog vida. Riječ je o tehnologiji proširene stvarnosti (augmented reality), a softver pomoću kojeg se prikazuju stvari na zaslonu je naravno - Android. Izgleda da ove

naočale također mogu prepoznavati govor. Primjerice, ako biste željeli prijaviti lokaciju na Google +, jednostavno ćete to reći svojim naočalama. Project Glasses dolaze iz Googleova supertajnog X Labs tima koji je u Googlu zadužen za mnoge high-tech projekte kao što je primjerice projekt samovozećeg automobila. Na tržištu će se ove naočale naći ove godine, a cijena će im biti kao cijena jednog prosječnog smartphona, piše Net.hr.

Dinosaurova jaja stara 60 milijuna godina?

Čječenski znanstvenici vjeruju da su pronašli fosilizirana jaja dinosaura stara više od 60 milijuna godina. Dosada je pronađeno 40 jaja, a pretpostavlja se da ih ima još mnogo na planini koja se nalazi uz granicu s Gruzijom. Golema jaja za koje čečenski geolozi tvrde da pripadaju dinosaurima pronađena su sasvim slučajno. Građevinski radnici su eksplozivom uništavali gromade stijena na granici s Gruzijom, gdje je zacrtana trasa nove prometnice. »Primijetili smo glatke površine. Približili smo se i vidjeli da nije riječ o kamenju. Došli smo do zaključka da su to jaja dinosaura, jer je ljuska bila jasno vidljiva. Njihov promjer je između 63 centimetra i jednog metra«, kazao je za ABC News Magomed Džabrailov s čečenskog državnog sveučilišta.

Kako bi privukli turiste, čečenske vlasti područje namjeravaju proglasiti prirodnim rezervatom. Čini se kako su malo ipak uranili s planovima, jer se tek treba ustvrditi o čemu je riječ. Naime, moskovski paleontolozi kazali su da je vrlo vjerojatno da se ne radi o jajima dinosaura. Znanstvena istraživanja koja će provesti to trebaju tek potvrditi, piše portal Znanost.com.

»Čokoladni« 3D printer

Već se dugo govori o stvaranju organa putem 3D printera, a velika je novost da su te čudesne naprave sada poslužile kao inspiracija za prvi »printer čokolade«. Uređaj pod nazivom Choc Edge može stvoriti čokoladu u obliku koji god poželite. Dovoljno je samo staviti tekuću čokoladu u rezervoar i spojiti ga s računalom preko kojeg mu možete davati upute o obliku čokolade koju želite »isprintati«. Uređaj je osmislio dr. Liang Hao sa Sveučilišta u britanskom Exeteru s namjerom da ga proda velikim proizvo-

đačima, ali budući da je njegovo korištenje uspio pojednostaviti, nada se i individualnim kupcima, barem onima kojima cijena od dvadesetak tisuća kuna nije prevelik udar na budžet. – Sve što trebate jest otopiti malo čokolade, ispuniti štrcaljku u printeru i uključiti maštu. Ono što ovu tehnologiju čini posebnom jest činjenica da korisnici sami mogu dizajnirati svoje proizvode – rekao je Hao. Uređaj se može kupiti putem interneta, piše Znanost.com

Sunčev sustav nije najveći

Znanstvenici i astronomi uvjereni su da su pronašli solarni sustav koji je veći od našeg Sunčanog sustava, koji bi uskoro i službeno mogao izgubiti titulu najvećeg, jer vjeruje se da oko zvijezde HD 10180 kruži čak devet planeta, a trenutačno se nalazi provjeravaju. Doznaje se da je spomenuta zvijezda po svim aspektima vrlo slična Suncu te da sjaji otprilike jednakom jačinom. Službeno je potvrđeno postojanje šest planeta koji kruže oko te zvijezde, a nedavno su otkrivena još tri nova. Znanstvenici i stručnjaci sada provjeravaju podatke i očekuje se službena potvrda o najvećem solarnom sustavu. Astronomi podsjećaju da je i Sunčev sustav jedno vrijeme imao devet planeta, sve dok Pluton nije degradiran u patuljasti planet. Svi planeti u tom so-

larnom sustavu veći su od Zemlje, a ustanovljeno je kako imaju stabilne orbite i kruže oko zvijezde HD 10180, piše Net.hr.

Letjelica otkriva tajne Saturnovog mjeseca

Iako izgleda kao samo još jedna bespilotna letjelica AVIATR je napravljen za let iznad najvećeg Saturnova mjeseca. 120 kilograma težak avion dio je projekta vrijednog 715 milijuna dolara, a njegov zadatak bit će snimiti 3D fotografije površine Titana, najvećeg Saturnovog mjeseca. Titan je pažnju znanstvenika privukao svojom gustom atmosferom punom oblaka, a njegove

fotografije trebale bi im dati više informacija o njegovom izgledu i sastavu, piše Universetoday.com. Na kraju misije AVIATR bi trebao pokušati sletjeti na pješčani dio Titana koji ima vrlo malu gravitaciju. Ipak gusta atmosfera trebala bi pogodovati ovoj letjelici koja je teža od zraka i koju pokreće generator na plutonij. No, znanstvenici će morati još pričekati na 'pogled ispod oblaka' jer projekt još nije ušao u NASA-ine financijske planove.

Računala uzrokuju starenje očiju

Milijuni mladih imaju problem s takozvanim »suhim okom«, stanjem koje se manifestira upalom i svrbežom, zbog sati provedenih pred raznim zaslonima. Kada upotrebljavamo spomenute uređaje mozak je toliko usredotočen da »zaboravljamo« treptati, pojašnjava je specijalistica oftamologije Christine Purslow. To utječe na sustav vlaženja očiju. Inače u minuti trebamo između 12 i 15 puta, ali pred zaslonima ta brojka može pasti na sedam do osam puta u minuti. Zbog toga suzna presvlaka – koja čuva površinu oka – ne funkcionira kako bi trebala. Kao nacija starimo, odnosno raste broj onih što pate od suhog oka koje je inače povezano sa starenjem, a sloj suza preko površine oka smanjuje se što smo stariji, izjavila je liječnica koja preporuča povremene stanke, mijenjanje fokusa gledanjem u daljinu te svjesno povećanje broja treptaja kako bismo izbjegli ovaj problem.

GLAZBA: Branimir Rosić, rocker i animator za djecu

Samo LJUBAV nas čini sretnim

*Novi album će biti drukčiji od prvog, govorit će kritički o svemu što nam se događa * Za potrebe TV emisije »Hajde sa mnom u vrtić« uradio sam preko 150 pjesama, što nije mala stvar*

Razgovarala: Anita Klinac

»Život je tombola, kada nešto poželiš možda ti se i ostvari«, riječi su Branimira Rosića frontmena novosadske grupe Branimir i neprijatelji. Osim Novog Sada, ovaj bend svira i po Srbiji i regiji. Svoj prvi ozbiljniji nastup imali su na Beer Festu u Beogradu i na Festivalu uličnih svirača u Novom Sadu. Nastupali su također i na Exitu 2011., kao i na Koncertu godine. Dobitnici su nagrade natječaja »Hello – Dobre vibracije« za snimanje visokobudžetnog spota za pjesmu »Samo me ljubav čini sretnim«. Ovaj karizmatični i talentirani momak, s odličnom energijom koju prenosi i na publiku, teško može ostati nezapažen. Osim što vodi bend, sklada pjesme, pjeva i svira gitaru, a Branimir je i animator u emisiji za djecu »Hajde sa mnom u vrtić« na RT Vojvodine.

Kaži nam više o nazivu benda. Kako je nastao?

Priča oko imena je veoma zanimljiva i spontana. Odlučio sam napraviti bend i krenuo sam gradom, mislim da je bio 8. ožujka, i Kemal Monteno je imao koncert. Cijeli grad je bio izlijepljen plakatima »Kemal Monteno i prijatelji«, pa opet »Kemal i prijatelji«. Kažem ja sebi, baš bi bilo fora napraviti bend »Branimir i neprijatelji«. To mi se činilo simpatičnim, a i pamti se na prvu loptu.

Kako su izgledali počeci benda?

Godine 2006. počinje fiesta, kada sam svirao u novosadskom klubu »Hedonist« počinje serija »Život je tombola«. Radili smo obrade, jer je u Ulici Laze Telečkog još jedan bend svirao tako nešto, ali stranu glazbu. Odlučio sam napraviti animaciju kao, na primjer, Azra protiv Rolling Stonesa, Haustor, Majke, Električni orgazam. Međutim, prvi nastup nije bio takav, ali ipak moraš imati neki pečat. Bilo je zanimljivo jer su ljudi dobivali listiće na kojima su glasovali. Svoj klupski nastup sam nastavio u »Lazinom teletu«, tamo sam svirao nedjeljom. Danas sviram po različitim klubovima...

Jedan od prvih, ozbiljnijih nastupa bend je imao na Beer Festu na Kalemegdanu. Želio sam snimiti neke autorske pjesme, međutim ostatak benda nije imao iste ambicije kao i ja. Poslije toga sam morao oformiti nove »Neprijatelje«.

Imate jedan album, drugi je u pripremi...

Treba se dogoditi snimka tog EP-ja od pet pjesama, koje snimam u studiju u Beogra-

du. S novom postavom benda snimio sam singl »Zaljubljen u nju«. Ovaj album »Live Alive« je drukčiji od prvog »Tako moje oči vide«, kojeg smo snimali 2008. – 2009. godine, kada su ljudi stvarno nekako bili opušteniji i veseliji. Sada je drukčije vrijeme, stvari stoje drukčije. Ljudi su u većem grču, dozvoljavaju da ih bombardiraju s televizije. Tako sam napravio pjesme koje govore ne mračnije, nego drukčije, kritički o svemu ovome gdje živimo. Potpisujem sve pjesme, aranžman i produkciju, kao i na prethodnom albumu.

Imao si priliku svirati s čuvenim Manu Chaom. Kako je došlo do te suradnje?

Prošle godine na Svjetski dan Roma, bio je tulum za djecu gdje sam ja svirao. Budući da je Manu Chao imao koncert u Novom Sadu, šuškalio se da bi mogao doći na taj tulum. Kada sam ga vidio na vratima, spontano sam ga prozivao i, naravno, morao je doći na pozornicu. Svirali smo pjesmu »La vida tombola«. Pitao me samo o čemu se u pjesmi radi, rekao sam da je to prijevod pjesme gdje sam ja nešto dodao. Njemu je to bilo simpatično i pozvao me je da mu budem gost na koncertu, da skupa odsviramo tu pjesmu. Nemaš svaki dan mogućnost pjevati s Manu Chaom, za mene je to bio jako dobar osjećaj koji ostaje za cijeli život. Na kraju sam dobio dozvolu da pjesmu snimim na srpskom jeziku, što sam uradio u Sarajevu.

Osim što svirate u Srbiji, Crnoj Gori, BiH, imali ste i nastupe po Hrvatskoj...

Moj prvi nastup u Hrvatskoj bio je u Zagrebu, gdje sam i najviše gostovao. Prvi sam pokrenuo priču za jedan klub, prvo su to bile svirke »Pozdrav Azri« i kasnije se naprave kontakti i tako krenu gostovanja. Osim u Zagrebu, gostovao sam i u Sarajevu, Tuzli, Mostaru, bio sam u Osijeku, Varaždinu, Buzetu.

Kako si došao do sudjelovanja u dječjim emisijama na televiziji?

Šest godina traje suradnja s RT Vojvodine. Skladbu »Prirodu čuvamo i pazimo« za Dan planeta Zemlje napravio sam 2006. godine, gdje je i emitirana istog dana. Tako je i počela ta suradnja. Prvo je bila »Maštaonica« gdje je netko rekao da nisam loš. Početak je bio u Bačkoj Palanci na festivalu, gdje sam prvi put uzeo mikrofon i radio s djecom. Radio sam i ranije s njima u kazalištu, tako da mi nije bilo baš nepoznato, ali u formatu TV-a bilo mi je prvi put. Za emisiju koju radimo »Hajde sa mnom u vrtić« sve pjesme su moje autorско djelo. Uradio sam preko 150 pjesama, što nije mala stvar. Naša emisija je jedna od tri najgledanije. Mi s emisijom obilazimo vrtiće po Vojvodini, ja se s njima šalim i pokušavam ih kroz edukaciju naučiti nečemu. Sada sam dobio poziv od RTV-a za još jednu suradnju »Zeleno, volim te zeleno«, mislim da će biti super.

Rocker i animator za djecu. Kako to spojiti?

Kada sam bio mali, gledao sam Branka Kockicu, radili su Vlada i Gile, Davor Gobac, pa Vajta, svi su oni bili rockeri. Bilo je uvijek zanimljivo spojiti ono što je na prvu nespojivo. Moja energija je ista i kada radim s njima i kada sam s bendom. Možda sam i malo luđi kada sam s djecom. Imam jedan zid na koji mi oni ostavljaju pjesme i poruke, pa bude: »Bane svira rock mi mu damo cmok« ili »Bane, Bane mi volimo i tvoje mane«.

Objavio si i jedan album za djecu...

Snimio sam jedan album za djecu »Praznične pjesme«, a sada je u planu i drugi. Smatram da ne može svatko raditi pjesme za djecu. Moja prednost je u tome što sam skoro svaki dan s njima. Tjedno idem dva puta u vrtiće, jer imamo pripremljenu emisiju i snimanje. Uvijek možeš vidjeti te reakcije, negdje jače, negdje slabije. Danas djeca slušaju svašta, surfaju internetom i sloboda nad daljinskim je velika sloboda. Međutim, kada su Zmajeve dječje igre i kada imamo tu »magičnu« stolicu, mogu se pjevati samo dječje pjesme.

**BESPLATNE
GRADSKÉ
NOVINE
ZA
UČENIKE**

5+

www.novine5plus.com

Trenchtown@Palić – 30. travnja do 2. svibnja

Dvanaesti po redu regionalni glazbeni festival Trenchtown održat će se od ponedjeljka do srijede (30. travnja – 2. svibnja) u šumovitom Etno kampu nadomak Palića. Organizatori najavljuju odličan cjelodnevni provod, puno koncerata na dvije bine i razne prateće sadržaje u okviru Kultur Fitnes programa. Natupaju: Eyesburn, Eva Braun, Sevdah Baby, Atheist Rap, Jinx, Elemental, Superhiks, Roots Rocket. Od hrvatskih izvođača stižu nam i varaždinski indie rockeri Vlasta Popić te zagrebački kantautor Felon. Ulaznice se mogu kupiti po cijeni od 820 dinara za pojedinačne (jednodnevne) ulaznice i 1.980 dinara za komplet karata. Za više informacija pratite Facebook stranicu Trenchta i njihov službeni sajt: www.trenchtown.org

Rundek Cargo Trio na turneji u Srbiji

Trio gitarista i pjevača Darka Rundeka kreće u koncertno predstavljanje aktualnog albuma »Plavi avion« (2010) po Srbiji. Rundek Cargo Trio će nastupati isključivo u dvoranama sa sjedećim mje-

stima. Čuveni glazbenik i ekipa turneju započinju 28. travnja u Kikindi, 29. i 30. travnja nastupit će u velikoj dvorani Doma omladine Beograda, 1. svibnja u Domu kulture Čačka, 2. svibnja u novosadskoj Sinagogi, a 6. svibnja u Subotici.

Najnoviji singl s ovoga albuma, za koji je urađen i animirani video spot zove se »Sanjala si da si sretna«.

Tindersticks@Novi Sad – 11. svibnja

Melankolični engleski rockeri Tindersticks održat će koncert 11. svibnja u velikoj dvorani Kazališta mladih u Novom Sadu. Bend će tom prilikom promovirati aktualni album »The Something Rain«, koji je objavljen krajem veljače ove godine. Novosadski koncert bit će jedini nastup Tindersticksa u Srbiji. Kao predgrupa

nastupit će francuski glazbenik Thomas Belhom. Početak koncerta je najavljen za 21 sat, a ulaznice se mogu kupiti po cijeni od 1.700 dinara, dok će na dan koncerta iznositi 2000 dinara.

Metallica@Beograd – 8. svibnja

Najveći heavy-metal bend svih vremena Metallica održat će koncert na beogradskom Ušću, 8. svibnja, što se najavljuje kao jedan od najvećih glazbenih događaja ove godine. Metallica se vraća u Srbiju i po najavama organizatora, svirat će pjesme s većine dosadašnjih albuma. Prodaja njihovih albuma (uključuje 9 studijskih albuma i jedan EP) kreće se u preko 100 milijuna kopija širom svijeta (samo u Sjevernoj Americi prodano je preko 65

milijuna) i osvojila je zlatne i platinaste tiraže u preko 40 zemalja. Njihov posljednji album »Death Magnetic« našao se na prvim mjestima u 32 zemlje i prodat je u 28 milijuna primjeraka. Karte za beogradski koncert mogu se kupiti preko Eventima.

Exit festival@Novi Sad – od 12. do 15. srpnja

Ovogodišnje izdanje Exit festivala održat će se od 12. do 15. srpnja na Petrovaradinskoj tvrđavi u Novom Sadu. Exit najavljuje da će ove godine na Main Stagu nastupiti: Guns N' Roses, Duran Duran, New Order, Gossip, Wolfmother, Buraka Som Sistema, Plan B, dok na Dance Areni nastupaju Richie Hawtin, Miss Kittin, Art Department, Maceo Plex, kao i članovi Cadenza etikete, Luciano, Reboot Live, Kenny Larkin, Robert Dietz i Maayan Nidam, te Avicii, Felix Da Housecat i Totally Enormous Extinct Dinosaurs. Na Elektra stage dolazi danski electro pop bend When Saints Go Machine, a ljubitelje malo tvrđeg gitarskog zvuka očekuju nastupi skupina D.R.I., Toy Dolls i Street Dogs.

Ulaznice za Exit se mogu kupiti po cijeni od 6.990 dinara (popust za studente i srednjoškolce: 5490 dinara), redovita cijena bit će 10.990 dinara. Više informacija o prodajnim mjestima možete pronaći na sljedećim stranicama: www.exitfest.org i www.gigstix.com. Inače, do 15. travnja traje akcija u kojoj na svake četiri kupljene ulaznice petu dobivate besplatno, uz smještaj u Exit villageu za sve vas!

preporuka

GLAZBA: Vlasta Popić – »Za očnjake«

Od osnutka 2007. godine, varaždinska tročlana skupina Vlasta Popić svirala je svugdje, ne birajući mnogo, i to mi se, čini se, isplatilo. Danas su jedan od bendova o kojem se najviše priča u krugovima alternativaca u regiji. Dodatni »vjetar u leđa« dale su im nagrade na više demo festivala, a lanjska pobjeda u Kragujevcu donijela im je besplatno snimanje prvog albuma. Rezultat toga je ploča »Za očnjake« snimljena u u renomiranom beogradskom studiju Digimedija pod producerskom palicom Borisa Mladenovića (Jarboli, Nežni Dalibor, Sila...).

Vlasta Popić su zvukom tipičan indie-rock sastav s primjesama novovalnih ritmova i gitara. Vjerojatno ne vole da im se to govori, ali ih mnogi uspoređuju s nešto starijim Repetitorom iz Beograda. Njihov prvijenac donosi 13 ubitačnih numera koje u prosjeku ne traju dulje od dva minuta. U svojim pjesmama kombiniraju muški (Ivan Ščapeć) i ženski vokal (Tena Rak), a prve reakcije na album su veoma dobre. Imaju i solidnu bazu fanova, čemu zasigurno pridonosi i to što su dosad imali više od 60 koncerata diljem regije.

Album »Za očnjake« kojega trenutačno promoviraju možete poslušati na stranici <http://vlastapopice.bandcamp.com/>, a kako zvuče uživo i zaslužuju li doista tolike hvalospjeve, možete se uvjeriti i sami, budući da za nekoliko dana gostuju na ovogodišnjem festivalu »Trenchtown« na Paliću.

D. B. P.

FILM: Američka pita: Okupljanje

Još jedan, četvrti, nastavak kultne tinejdžerske komedije »Američka pita«. Svi likovi s kojima smo se susreli prije nešto više od deset godina vraćaju se kući na godišnjicu mature. U ovom dugom vikendu, otkrivat će što se promijenilo, tko se nije promijenio i koliko vrijeme i udaljenost ne može uništiti čvrsta i prava prijateljstva. Nekadašnji srednjoškolci sada su odrasli, susreću se na godišnjici mature. Neki od njih postali su jako uspješni, dok su drugi zaglavili na lošim poslovima. U godinama koje su prošle Jim i Michelle su u braku, a Kevin i Vicky su rekli zbogom. Oz i Heather su se rastali, ali Finch još uvijek čezne za Stiflerovom mamom. Uloge: Jason Biggs, Shannon Elizabeth, Alyson Hannigan, Chris Klein, a režiju i scenarij potpisuju Jon Hurwitz i Hayden Schlossberg.

(filmski.net)

KNJIŽA: Irena Vrkljan – »Rastanak i potonuće«

Riječ je o novoj knjizi proze »hrvatske Virginie Woolf«, koja na književnoj sceni djeluje preko pola stoljeća. »Rastanak i potonuće« dojmljiv je prozni kolaž u kojemu se pretapaju sjećanja na druge s intimnim dnevničkim zapisima. Oba ova, na prvi pogled udaljena pogleda Irene Vrkljan, uvezana su susretom s vlastitim starenjem kao i sa starenjem bližnjih, u koji nije utkana filozofska zabrinutost zbog prolaznosti života ili opsesivna želja da se zaustavi vrijeme. »Ovo je knjiga koja se čita kao čudesna posveta starosti kojoj se autorica ne predaje nego izlaz nalazi u riječima koje su i dalje jedini odraz njezine energije i želje, da život pretvori u pisanje u ovim vremenima nečitanja, u trenutku, koji sad i prečesto obilazi zaborav, jer mladost i svi oko nas s pravom traže druge izvore, druge odgovore«, zapisala je o knjizi prof. Helena Sablić Tomić.

Trenchtown

FESTIVAL

2012

JINX

EVA BRAUN

SEVDAHBABY

EYESBURN

ELEMENTAL

SUPERHICKS

ATHEIST RAP

30 01 02

TRAVNJA SVIBNJA SVIBNJA

ETNO KAMP / PALIĆ

